

КУРСОВА РАБОТА

НА ТЕМА:

**РАЗШИРЯВАНЕТО НА ЕВРАЗИЙСКИЯ СЪЮЗ
ПРЕЗ 2015 Г.**

Изготвил:

Проверил:

2017

УВОД

На 1 януари 2015 г. споразумението за Евразийския икономически съюз (ЕЕУ) влезе в сила. Това води до следващия етап на интеграционния проект на Беларус, Казахстан и Русия, създаден през 2007 г. и който прилича на модела на Европейския съюз по много аспекти.

В рамките на съюза съществува напрежение между устремите за задълбочаване и разширяване. След серия от неуспешни опити за интегриране на постсъветския регион под лидерството на Русия, ЕЕУ представлява най-сериозния подход за постигане на тази цел. Въпреки това, икономическата страна на нещата понастоящем е заплашена от бързото разширяване, доминирано от геополитиката. По този начин би ЕЕУ може да претърпи съдбата на някои предходни опити, които до голяма степен съществуват само на хартия. Казахстан и Беларус искат постигане на икономически печалби, без да се жертва суверенитета. Минск и Астана са отхвърлили предложенията на Русия за политическа интеграция.

1. Историческо развитие на Евразийския съюз

Създаването на ЕЕУ, включващо Русия, Беларус и Казахстан е един от най-важните приоритети за руската политиката. Напредъкът, постигнат за кратък период от време (завършването на митническия съюз през 2011 г., формирането на Евроазиатската комисия на Единна икономическа зона през 2012 г., подписване на договора относно икономическия съюз на Евразия през май 2014 г както и подготовката на решенията за разширяване Съюзът с други държави) често се представя като пример за ефективността и привлекателността на постсъветската интеграция.

В Русия създаването на съюза се разглежда преди всичко като геополитически проект. На него се разчита да¹:

- осигури алтернатива на Европейския съюз;

¹ <https://sputniknews.com/business/201612061048222806-eurasia-economic-union-economies/>

- Стане втория (евро-азиатски, както и евроатлантически) стълб в паневропейската архитектура за сигурност;
- демонстрира ролята на Русия като неоспорима регионална сила.

Привлекателността на ЕЕУ за нейните членове се анализира въз основа на потенциалните ползи за новите държави. Наред с гласуването на определени споразумения, инициаторите на образуването на съюза са обещали големи ефекти върху икономиката, които ще се появят само за пет години.

Доказателство за "преимущество без всякакво съмнение" на интеграцията с Русия могат да бъдат намерени във "взривния растеж".

Фактът, че ЕЕУ е все още толкова млад означава, че засега не може да има задълбочена оценка на това обещание, направено преди няколко години. В светлината на прогнозите, реалните ефекти върху икономиката на формацията обаче изглеждат доста скромни към днешна дата. Евразийският икономически съюз има много слаба икономическа основа, докато ускореното разширяване на ЕЕУ може дори да отрича скромните постижения, постигнати до сега.

Евразийският икономически съюз не е първия интеграционен проект в постсъветския регион²:

- През 1993 г. договор, описващ формирането на икономически съюз, е подписан от 12 държави
- През 1995 г. Беларус, Казахстан и Русия са подписали споразумение за създаване на митнически съюз, към който Киргизстан се присъедини през 1996 г., и Таджикистан през 1999 г. През 2000 г. този проект е превърнат в Евразийска икономическа общност (ЕИО).

И двата проекта означават това, към което са насочени стремежите на ЕЕУ: създаване на зона за свободна търговия, създаването на митница и платежен съюз, както и единна икономическа зона, а в бъдеще дори и

² http://www.eurasiancommission.org/en/Documents/broshura26_ENGL_2014.pdf

паричен съюз. Всички тези цели все още не са постигнати. Сред големите структурни дефицити, които пречат са, че в действителност нито се търси икономически нито митнически съюз. Двата посочени договора са се отнасяли само до "пътни карти", които само набелязали етапите и целите на интеграцията.

Съответно, нормативната база, необходима за реализацията на тези цели все още предстои да бъде приета. Този много сложен набор от правила се предполага, че ще обхваща десетки споразумения, които трябва да бъдат разработени, подписани и ратифицирани. Но нито икономическият съюз на страните от Централна и Източна Европа (ИКТ), нито ЕИО са били решили задачата, поради различните интереси и различаващите се позиции на държавите-членки.

В този смисъл EEU се различава от предшестващите проекти. Благодарение на ограничения кръг от участници - само три държави - е възможно да се разработи всеобхватен набор от правила в кратък период от време във формата на повече от сто договора и споразумения, които трябва да гарантират функционирането на митническия съюз и единната икономическа зона. Независимо от всички пропуски в текущия набор от правила, всички изключения в координираното на процедурната рамка, всички времево ограничени специални условия, EEU представлява първият проект за интеграция в постсъветския регион, който всъщност има „acquis”³.

Тази положителна отличителна черта обаче се е доказала като сериозен недостатък, когато става въпрос за разширяването на EEU така, че да се включат повече членове. Приемането на широк набор от правила променя ситуацията, тъй като поставя летвата доста по-високо за всички държави, които се интересуват от присъединяването. Те не могат просто да

³ <http://library.fes.de/pdf-files/id-moe/11181.pdf>

се ангажират с установените цели, посочени в основния договор, но те също трябва да вземат под внимание всички валидни задължения.

2. Разширяването 2015

На 1 януари 2016 г. се е навършила една година от влизане в сила на Евразийския икономически съюз (ЕЕУ). Съюзът, предвиден като начин за подобряване на търговските връзки между бившите съветски републики и за увеличаване на евроазиатската интеграция между страните, които споделят общо наследство, през 2015г. се изправи срещу една изключително натоварена и предизвикателна година на съществуване за пръв път.

Докато Съюзът набързо претърпя първата си вълна на разширяване, добавяйки новите държави-членки Армения и Киргизстан, по-належащите проблеми на икономическия упадък и финансовата криза доминираха в мислите на политиците от Русия и Казахстан.

Като търговско обединение или митнически съюз ЕЕУ се движи с бързи темпове в своята интеграция, преминавайки през териториални предизвикателства, които са отнели много повече време на Европейския съюз (ЕС). Например, ЕЕУ претърпя първата си вълна на разширяване само ден след като се появи, като прие Армения на 2 януари 2015 г. Договорът за ЕЕУ бе подписан през май 2014 г. и беше постигнато споразумение за присъединяването на Армения още през октомври 2014 г.

За разлика от ЕС, на който му отне 15 години, за да приеме повече членове, ЕЕУ добави вторият нов член Киргизстан през август 2014. година. В момента се водят преговори и с Таджикистан,, но до момента няма сериозни планове за страните от бившия Съветски съюз да се присъединяват към съюза.

Освен впечатляващата скорост на разширяване, глобалните икономически условия са гарантирали, че 2015 г. е била трудна година за

членовете на ЕЕУ и по този начин и за самия съюз. Но през тази година е трябвало да се обърне внимание на продължаващото свиване на руската икономика поради санкциите, вътрешните политики на Русия (включително военните ангажименти в Украйна) и (преди всичко) спада в цените на петрола, за да се разбере, че ЕЕУ понастоящем е икономически съюз без „шофьор”.

В действителност, ЕЕУ е изиграла вредна, а не благоприятна роля през 2015г., тъй като широко отворената интеграция е позволила шоковете в Русия да окажат въздействие върху Казахстан по-силно, отколкото биха били в обратния случай. Казахстан, Беларус и Киргизстан вече са били създали значителна част от своите търговски институции и инфраструктура, ориентирани към Русия, което означава, че всичко, което се е случило икономически в Русия винаги ще ги засегне.

Търговските връзки на Казахстан с Русия, които са се увеличили в резултат на Съюза, допълнително са изложили на риск не само икономическата, но и на валутната и финансовата нестабилност. По същия начин Армения, страна, която далеч по-малко зависи икономически от Русия през последните години, доброволно е избрала да внесе икономическа несигурност от Русия.

Икономическите сили, външни за ЕЕУ изглежда, че пречат на Съюза да се движи напред. Намалването на цената на петрола почти е унищожило руския бюджет и рублата, а перспективата за петролни войни между Иран, Саудитска Арабия и Русия изглежда не означава, че скоро ще се получат доходи от 100 долара за барел⁴.

По същия начин забавянето на Китай, ускоряващо се през последните месеци, идва в най-лошото време за Русия и другите членове на ЕЕУ, тъй като затварянето на пазарите на Запад е означавало бъркотия

⁴http://www.ecfr.eu/article/commentary_armenia_and_the_eurasian_economic_union_the_view_from_yerevan387

на Изток⁵. Без двигател на глобалния растеж, който е бил Китай във формиране на търсене в световен мащаб, инвеститорите стават все по-спокойни относно другите нововъзникващи пазарни икономики и твърдо са обърнали поглед към EEU.

Киргизстан е приключила присъединяването си към Икономическия съюз на Евразия през август 2015 г., осем месеца след официалното стартиране на Съюза и три месеца след като киргизкият президент Алмазбек Атамбаев е подписал споразумения с лидерите на другите държави-членки - Русия, Казахстан, Беларус и Армения - в Москва. Но както заместник министър-председателят Олег Панкратов е посочил, че очакванията от присъединяването на Киргизстан към Съюза са смесени.

Все още ефектът от присъединяването на Киргизстан към Евразийския икономически съюз се е оказал неразбираем.

Но предвид икономическата криза, застрашаваща региона, ако Киргизстан не се бе присъединил, загубите щяха да бъдат по-значителни.

Присъединяването на Киргизстан първоначално бе планирано за януари 2015 г. с началото на съюза, но бе отложено, тъй като Бишкек е опитвал да приеме необходимото законодателство. Киргизстан се е движел неохотно към съюза. Ръководството на Киргизстан е изразило ясна липса на ентузиазъм. През октомври 2014 г. Атамбаев е заявил: "Избираме по-малката от двете злини. Нямаме друг избор. По-добре да бъдем вътре в Съюза, отколкото навън"⁶.

Един мотивиращ фактор за решението да се присъедини към Съюза е големият брой работници мигранти в Русия. Ако страната остане извън Съюза, нейните работници мигранти ще бъдат обект на по-строги правила. Киргизкият заместник-министър на икономиката Кюлекбек Джакипов е

⁵ <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/02-01-2015-1.aspx>

⁶ <http://thediplomat.com/2014/11/kyrgyzstan-to-reluctantly-join-the-eeu/>

заявил, че в момента в Русия работят над половин милион киргизки, което е увеличение от 2% през последните шест месеца⁷. Но действителната сума на паричните преводи, изпратени обратно в Киргизстан, е намаляла с повече от 28%.

Джакипов е направи съпоставки със съседите на Киргизстан Таджикистан и Узбекистан, които не членуват в ЕЕУ. В Таджикистан, например, трансферите са се понижали с 32% през първата половина на 2015 г. в сравнение с предходната година, според Световната банка. Но както отбеляза Еврасианет, "преводите от Русия през януари-септември 2015 г. са намалели с 65,1% до 1,54 млрд. долара в сравнение със същия период на предходната година, когато обемът е бил 3,16 милиард."

Обратът, който е аргументиран от властите на Киргизстан е, че ако страната не се е била присъединила към съюза, паричните преводи са щели да намалят още повече. Основната цел на присъединяването, обаче, е било придобиването на достъп до пазарите. Макар че техническите особености да са се оказали трудни - например, Киргизстан се е нуждаел от 5-6 милиона долара, за да заплати оборудване на ветеринарни лаборатории, които да отговаря на стандартите на съюза - няма алтернативи на казахстанския и руския пазар за Киргизстан. С други думи, една от най-големите индустрии в Киргизстан реекспортира китайски стоки, бизнес, който сега е в състояние на изчакване и застои. Влизането на Киргизстан в ЕЕУ е променило тарифите, които вносителите трябва да плащат и е променило правилата за реекспортиране до други места в региона. В същото време трансграничната търговия с Казахстан е трябвало да стане по-опростена с отварянето на границите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

⁷ <https://24.kg/archive/en/evraziasoyuz/179324-news24.html>

2015г. е потвърдила тенденцията, че ЕЕУ продължава да страда от явна липса на фокус. В този смисъл Съюзът също така изглежда прекалено забързан, като страда от криза на идентичността подобно на ЕС.

На първо място, винаги е имало напрежение в рамките на ЕЕУ за крайната цел, т.е. по-широка или по-дълбока интеграция. Понякога, подтикван от Русия, Съюзът не е успял да добави членове, като същевременно са се намалили бариерите между страните. Пробивът в присъединяването през 2015 г. е показал, че може би разширяването на споразумението е победило, което е приложим подход за търговска група, която има подозрително малка диверсификация на износа⁸.

Въпреки всичко, разширяването се е оказало само политически стремеж да се създаде конкурент на ЕС след споразуменията за асоцииране на Украйна и Молдова, което някакси е заплашило Брюксел с икономическата мощ на Ереван и Бишкек (още по-изненадващо е, че присъединяването на Армения и Киргизстан не е подобрило богатството на организацията).

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. <https://sputniknews.com/business/201612061048222806-eurasia-economic-union-economies/>
2. http://www.eurasiancommission.org/en/Documents/broshura26_ENGL_2014.pdf
3. <http://library.fes.de/pdf-files/id-moe/11181.pdf>
4. http://www.ecfr.eu/article/commentary_armenia_and_the_eurasian_economic_union_the_view_from_yerevan387
5. <http://www.eurasiancommission.org/en/nae/news/Pages/02-01-2015-1.aspx>

⁸ <http://www.russia-direct.org/opinion/how-cure-woes-eurasian-economic-union>

6. <http://www.russia-direct.org/opinion/how-cure-woes-eurasian-economic-union>
7. <https://24.kg/archive/en/evraziasoyuz/179324-news24.html>